

УДК 327:061.2

DOI <https://doi.org/10.32782/2312-1815/2026-23-2>

Ольга Анісімович-Шевчук
ORCID: 0000-0003-0428-6459

Світлана Матвієнків
ORCID: 0000-0002-7719-7791

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ АНАЛІТИЧНИХ ЦЕНТРІВ У ФОРМУВАННІ СУЧАСНОЇ СВІТОВОЇ ПОЛІТИКИ

Розкривається основний зміст міжнародних аналітичних центрів, зазначаються особливості їх функціонування. У дослідженні акцентується увага на ролі «мозкових центрів», які розробляють стратегії політик як міжнародних структур так і держав та окремих політичних діячів. Метою даного дослідження є визначення ролі міжнародних аналітичних центрів у процесах формування сучасної світової політики. Об'єктом дослідження виступають провідні міжнародні аналітичні центри (Брукінський інститут, Центр стратегічних та міжнародних досліджень, Рада з міжнародних відносин, Атлантична Рада, Фонд Карнегі за Міжнародний Мир, Міжнародний інститут стратегічних досліджень, Рада з Геостратегій та інші). Методи дослідження ґрунтуються на використанні системного аналізу, порівняльно-історичного підходу, методу контент аналізу та кейс-стаді (casestudy) (аналізу документів, вивчення графічної та текстової інформації тощо). Обумовлюється помітна їхня роль у питаннях формування зовнішньої політики, міжнародної безпеки, адже вони виступають важливими елементами сучасної системи міжнародних відносин, поєднуючи експертне знання з практикою політичного управління. Вони здатні фахово визначати та формулювати проблеми сучасності, а також комунікувати з урядами, міжнародними організаціями та громадянським суспільством. Тобто міжнародні аналітичні центри – це своєрідні містки між академічною наукою та практичною політикою, що прагнуть вплинути на зміст політики, політичні процеси, формують порядок денний через цілеспрямовані дослідження та стратегічне поширення результатів, займаються адвокацією. Відповідно у дослідженні наголошується, що міжнародні аналітичні центри виконують дослідницьку, прогностичну, консультативну, ідеологічну та комунікаційні функції, адже вони створені з метою обговорення та просування важливих рішень у всі сфери суспільно-політичного, економічного, безпекового життя сучасного глобалізованого суспільства.

Ключові слова: міжнародні аналітичні центри, світова політика, глобальні процеси, формування порядку денного, зовнішня політика.

Вступ. Важливу роль у формуванні порядку денного на міжнародній арені відіграють аналітичні центри (англ. *thinktanks* – «мозкові центри»), які сприяють виробленню політичних курсів, беруть участь у розробці стратегій політики як держав так і міжнародних структур, а також виступають потужними інструментами для надання об'єктивної, науково обґрунтованої інформації як для високопосадовців так і для рядових громадян. Їх роль стає особливо значущою в умовах політичних криз, або змін в міжнародній системі, коли необхідність швидкого реагування та адаптації до нових реалій стає критичною. Міжнародні аналітичні центри активно залучені до аналізу глобальних політичних процесів, зокрема у сферах безпеки та зовнішньої політики. Актуальність теми зумовлена необхідністю комплексного аналізу ролі міжнародних аналітичних центрів у формуванні сучасної світової політики,

© О. Анісімович-Шевчук, С. Матвієнків, 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

а також визначенню характеру їх впливу на процес ухвалення політичних рішень на міжнародному рівні.

Метою даного дослідження є здійснення аналізу ролі міжнародних аналітичних центрів у процесах формування сучасної світової політики. **Об'єктом дослідження** виступають провідні міжнародні аналітичні центри. **Методи дослідження** ґрунтуються на використанні системного аналізу, порівняльно-історичного підходу, методу контент аналізу та кейс-стаді (casestudy) (аналізу документів, вивчення графічної та текстової інформації тощо). Системний підхід дозволив розглянути діяльність міжнародних аналітичних центрів як елементів-глобальної політичної системи, порівняльно-історичний метод – можливість простежити еволюцію їхньої ролі у різні періоди міжнародних відносин. Наприклад, з метою вивчення графічної та текстової інформації міжнародних аналітичних центрів став у пригоді метод контент-аналізу, а також метод casestudy, що на конкретних прикладах дозволив виокремити проблематику їх досліджень.

Вивченням особливостей діяльності міжнародних аналітичних центрів («мозкових центрів», «мозкових трестів», «фабрик думок») займалися як закордонні (Д. Абельсон, С. Брукс та Х. Хуа [1], Дж. МакГанн [8], Д. Стоне [13] та інші) так і вітчизняні дослідники (Д. Коротков [18], О. Маєвська [17], Н. Ржевська [20; 21], Т. Стройко [24], Сенченко М., Сенченко О., Гастинщиков В. [23] та інші). У цьому контексті варто відзначити колективну працю «Аналітичні центри, зовнішня політика та геополітика: шляхи впливу» [1], у якій автори висвітлюють тему політичного впливу цих структур (thinktanks) на процес формування міжнародної політики, зокрема дослідники зупиняються на їхній ролі та механізмах впливу, а також їхньому місці в політичних системах, особливостям доступу до владних структур та порядком формування політичного порядку денного. Відзначається також своїм викладом матеріалу й критична праця Діани Стон [13], у якій авторка показує залежність впливу від інституційного контексту, а не лише від якості ідей.

Важливим джерелом інформації про ефективність і визнання діяльності «мозкових центрів» є звіти різних організацій, міжнародні рейтинги (Індекси) та інформація офіційних сайтів самих аналітичних структур, а також їхніх консорціумів (спільнот). Наприклад, на сайті «Глобальні рішення: Всесвітній політичний форум» (“Global Solutions: The World Policy Forum”) [7] міститься інформація про дослідження глобальної мережі міжнародних аналітичних центрів і їх дослідницьких установ, що об'єднує національний і міжнародний досвід «на службі глобального громадянства» [7]. Як зазначається на офіційному сайті, інтелектуальне ядро даної спільноти – Рада з глобального вирішення проблем, яка «зобов'язана надавати політичні поради G20 та пов'язаним з нею міжнародним організаціям. Зазначена Рада (Council for Global Problem-Solving) має контакти з політиками у різних державах та приблизно зі 500 аналітичними центрами у більшості країн світу [7]. Також цікавим є матеріал сайту Пенсільванського університету, у якому систематизовано інформацію про найкращі аналітичні центри з усього світу, що займаються дослідженням публічної політики [8]. Тут значні напрацювання у свій час були зроблені Джеймсом Г. МакГанном, який востаннє опублікував «Глобальний індекс аналітичних центрів за 2020 рік», – одну з найповніших оцінок діяльності аналітичних центрів та їхнього впливу на формування глобальної політики. Даний звіт – це дослідницька ініціатива, яка містить результати міжнародного опитування понад 1950 науковців, державних та приватних донорів, політиків та журналістів, які «допомогли ранжувати понад 6500 аналітичних центрів за набором із 18 критеріїв, розроблених TTCSP [8].

Одне з останніх досліджень 2025 року [14] провів Центр впровадження державної політики для рівності та зростання (CIRPEC), опублікувавши Звіт про стан сектору аналітичних центрів за 2025 рік, у який було включено опитування 333 центрів зі 102 держав [14]. Дана

праця висвітлює зростаючі виклики та нові можливості в цьому секторі, підкреслюючи центральну роль доказів в епоху поляризації. Звіт продемонстрував, що політична поляризація у світі зростає – 36 % аналітичних центрів повідомляють, що вона сильно впливає на їхню роботу, порівняно з 24 % у 2024 році [14], впливаючи на залучення аудиторії, співпрацю з експертами, варіанти фінансування та доступ до ЗМІ. Однак в екосистемах, де дослідницькі дані високо цінуються, аналітичні центри краще справляються з політичними розбіжностями, і в свою чергу, менше зазнають впливу викликів поляризації. «Порядок денний аналітичних центрів значною мірою відповідає суспільним потребам» [14]. Одним з найгостріших недоліків у потенціалі, незалежно від розміру аналітичного центру чи структури фінансування, названо залучення коштів. Також у звіті вказано, що «у 2025 році 71 % аналітичних центрів використовували інструменти штучного інтелекту (порівняно з 57 % у 2024 році), переважно для комунікацій та досліджень» [14].

Аналітичні центри («мозкові центри», «фабрики думок», «мозкові трести», англ. – *thinktanks, brainstrust*) – це науково-дослідні організації, які зосереджують свої зусилля на аналітичних дослідженнях у сферах політики, економіки, соціології, екології, права тощо. Інтелектуальні продукти аналітичних центрів – це дослідження, фундаментальні теоретичні праці, аналітичні огляди, суспільно-політична експертиза. Для дослідження в рамках програми «Експертно-аналітичні центри та громадянське суспільство» Університету Пенсільванії США, як робоче поняття, було подано таке визначення «мозкових центрів» як організацій, які спеціалізуються на дослідженнях й аналізі державної політики та взаємодії з відповідними акторами, здійснюють політичні дослідження, аналіз та консультації з внутрішньополітичних і міжнародних питань, тим самим даючи можливість політичному керівництву і громадськості приймати обґрунтовані рішення в сфері державної політики [8].

Необхідно зауважити, що в науковому колі немає однозначного трактування термінів, які застосовуються для позначення організацій, що працюють у сфері аналітичної діяльності: вони можуть ототожнюватись, або відрізнятися в нюансах. Так, мозковими центрами, або аналітичними центрами (*thinktanks*) прийнято називати недержавні (громадські) дослідницькі організації, які, як правило, зосереджують свої зусилля в галузі суспільно-гуманітарних наук – політики, економіки, соціології, права тощо. Зокрема, професор Н. Ржевська у своєму дослідженні зазначає, що саме недержавні аналітичні центри (саме їх зазвичай називають «мозковими трестами»), «діяльність котрих спрямована на ідейне обґрунтування, експертну оцінку та пропагандистський супровід зовнішньої політики» [21], який від 60-х років минулого століття почали використовувати й для позначення аналітичних центрів. Саме ж словосполучення «*brainstrust*» («мозковий трест») називають групу радників чи будь-яке співтовариство експертів, які спільно розробляють нові проекти, пропонують нові ідеї, шукають способи вирішення поставлених завдань. Відповідно на початках цим терміном описували групу радників політичного кандидата, або діючого президента; часто це були вчені, яких цінували за досвід у певних сферах. Мозковий трест – це термін асоціюють з групою радників Франкліна Рузвельта під час його президентської адміністрації, коли спічрайтер і юрист-консультант Ф. Рузвельта Семюель Розенман у 1932 р. запропонував створити групу вчених для консультування президента (ядром мозкового треста Ф. Рузвельта складала професори права юридичного факультету Колумбійського університету, а пізніше – Гарвардської юридичної школи). Сьогодні використання цього терміна розширилося за межі політики і охоплює будь-яку групу радників, пов'язаних з особою, яка приймає рішення. За даними «*Global Goto Think TankIndex Report*» за 2020 рік у світі налічувалося 11 175 аналітичних центрів, з яких 2203 знаходилося у США і 2932 – функціонувало в європейських державах [24]. За даними як на 2020 рік так і на 2025, 2026 роки найкращим міжнародним аналітичним центром визнано Брукінський інститут (*BrookingInstitution*) зі США [8; 9; 10; 14; 16]. Друге місце

у квітні 2026 рокуна думку експертів серед 82 організацій, які були долучені до рейтингування, посідає Центр стратегічних та міжнародних досліджень (США) [10; 16; 4], третє – Рада з міжнародних відносин (США) [10; 16; 5], 4-те місце у цьому ж 2026 році – Атлантична Рада (США), 5-те – Фонд Карнегі за Міжнародний Мир (США), 6-те – Центр Вільсона (США) і лише на 7-му місці – Міжнародний інститут стратегічних досліджень (Велика Британія) та 8-му місці – Королівський об'єднаний інститут служб (Велика Британія) [10; 16].

Варта погодитися з українською дослідниця О. Маєвською, яка наголошує, що вони є аналітичними установами, які«у своїй діяльності не прив'язані до однієї держави» [17, с. 128], адже якщо перевірити офіційні їхні сайти, то можна переконатися, що тут представлені дослідження як регіональному розрізі так і відповідно до проблем у глобальному масштабі. Тому «в більшості випадків такі центри складаються з представників різних країн, мають свої філіали в різних регіонах, займаються глобальною проблематикою або окремими питаннями, що стосуються світового розвитку. Вони орієнтуються на світову громадськість та провідних політичних діячів. За своєю організаційною структурою такі «мозкові центри» є близькими до транснаціональних корпорацій. До цієї групи установ відносять Фонд Карнегі за міжнародний мир, «Міжнародну кризову групу», Інститут Брейгель, Міжнародний інститут стратегічних досліджень (штаб-квартира у Великій Британії), «Amnesty International», Тресторонню комісію та Римський клуб» [17, с. 128].

Політичний вплив міжнародних аналітичних центрів не завжди має прямий характер, часто проявляється у формі легітимації рішень та формуванні експертного консенсусу [1]. Головним спонсором діяльності «мозкових трестів» часто є приватний бізнес, що діє через благодійні фонди. Деякі з них поєднують у роботі виконання науково-аналітичних завдань та функції фінансового донорства – підтримки цільових політичних розробок та фундаментальних наукових досліджень незалежних експертів, університетів [20] тощо. Хоча перші визнані аналітичні центри, як стверджують дослідники, з'явилися у відповідь на потреби урядів в отриманні експертних консультацій з нагальних питань. Одним з перших прикладів є Королівський інститут об'єднаних служб (RUSI), створений у 1831 році у Великій Британії, який зосереджувався на військових та оборонних питаннях [12]. Даною проблематикою він займається і сьогодні, зокрема російсько-українською війною, висвітлюючи останні новини про цей тривалий конфлікт. Однак найяскравішим прикладом аналітичного центру початку ХХ ст. є Інститут Brookings, заснований у 1916 році в США, який поклав початок ширшій тенденції до досліджень, орієнтованих на світову політику. Загалом поява багатосторонніх організацій, таких як ООН, Світова організація торгівлі (СОТ) та Міжнародний валютний фонд (МВФ), підкреслила важливість наявності дослідницьких органів, здатних аналізувати та консультувати зі складних глобальних питань. Це призвело до створення міжнародних аналітичних центрів, які працювали або в глобальному масштабі, або в декількох країнах. Наприклад, ChathamHouse (Королівський інститут міжнародних відносин), заснований у Лондоні в 1920 році, став провідним центром досліджень і діалогу з глобальних питань. Його робота виходила за межі Сполученого Королівства і дедалі більше стосувалася міжнародних питань, сприяючи глобальному діалогу з питань міжнародних відносин та економіки [3]. Загалом протягом ХХ ст. міжнародні аналітичні центри все частіше виступали в ролі ключових гравців у формуванні глобальної політики, особливо у сферах міжнародних відносин, економічного розвитку та захисту навколишнього середовища, надаючи урядам, міжнародним організаціям та неурядовим організаціям експертні рекомендації, впливаючи таким чином на процеси прийняття рішень з найважливіших глобальних питань.

Невід'ємною частиною будь-якого дослідженняє проведення класифікації, адже саме вона сприяє розумінню проблемних питань та подальшому розвитку наукової теорії. Варто обумовити, що різні дослідники по різному підходять до даного питання. Ми ж зосередимо

увагу на програмі «Експертно-аналітичні центри та громадянське суспільство» Університету Пенсільванії США, які запропонували загальну класифікацію, питання якої постали через відмінності між політичними системами і громадянським суспільством. У рамках однієї держави чи регіону аналітичні центри можуть відігравати чимало ролей, більше того, вони сильно відрізняються один від одного за характером і масштабом своєї діяльності). Критерієм для класифікації послужила приналежність аналітичної організації, що сприяє систематизації «мозкових центрів» світу та вирішенню концептуальних задач у питанні їхнього рейтингування [8, р. 6–7]. У межах цієї класифікації виділяють такі типи міжнародних аналітичних центрів: 1) самостійні та незалежні – «мозкові центри», що мають істотну незалежність від будь-яких групових інтересів або донора, працюють самостійно і не фінансуються державою, як, наприклад, Інститут Брукінгса (США), ChathamHouse або Королівський інститут міжнародних відносин (Велика Британія); 2) напівзалежні – міжнародні аналітичні центри незалежні від держави, але які контролюються груповими інтересами, донорами, забезпечують більшу частину фінансування і суттєво впливають на діяльність «мозкових центрів»; 3) державні – аналітичні центри, що офіційно входять у структуру держави, наприклад, Дослідницька служба Конгресу (США), чи «Рада з Геостратегій», розташована у Вестмінстері (Лондон) та зосереджується на формуванні зовнішньої та оборонної політики уряду монарха в міжнародній політиці [6]. Також функціонують 4) квазідержавні – аналітичні центри, що фінансуються виключно за рахунок державних грантів і контрактів, але не входять в офіційну структуру держави, наприклад, Міжнародний дослідницький центр Вудро Вільсона (США); 5) партійні – центри, офіційно пов'язані з політичними партіями, наприклад, Фонд Конрада Аденауера (ФРН); 6) корпоративні– комерційні організації, що займаються вивченням політичних проблем, пов'язані з корпораціями, або просто діють на комерційній основі (наприклад, Стенфордський дослідницький інститут у США). Існують й інші класифікації, які пояснюють різноплановістю міжнародних аналітичних організацій, їх орієнтацією на проблеми в світі та регіонах.

Загалом роль міжнародних аналітичних центрів еволюціонувала від простого надання технічної експертизи до того, щоб стати ключовими гравцями на міжнародній арені. Вони стали незамінними посередниками у формуванні політики міжнародних організацій, які потребували швидкого доступу до досліджень, які були б не лише академічно обґрунтованими, але й негайно застосовними в контексті прийняття рішень. Тобто міжнародні аналітичні центри працюють, формуючи політичні, економічні та соціальні програми за допомогою різних механізмів. Ці механізми включають більше, ніж просто створення звітів; вони включають адвокацію, розбудову мережі та стратегічну комунікацію. В основі впливу міжнародних аналітичних центрів лежить їхня здатність визначати та формулювати проблеми. У світовій політиці влада часто визначається мережами впливу, які чудово створюють саме міжнародні аналітичні центри, які охоплюють уряди, міжнародні організації та громадянське суспільство в глобальному масштабі. Роблячи це, вони не лише поширюють свої ідеї, але й позиціонують себе на перехресті цих впливових сфер. Вони часто організують зустрічі з урядовцями, міжнародними організаціями та бізнес-лідерами, щоб вплинути на ключові політичні рішення з питань, починаючи від розповсюдження ядерної зброї, війнами та закінчуючи зміною клімату. Окрім проведення досліджень, міжнародні аналітичні центри часто займаються прямою адвокацією, прагнучи вплинути не лише на зміст політики, а й на політичні процеси, що стоять за її прийняттям.

Згідно з звітом 2022 року, понад 8 200 аналітичних центрів активно сприяють глобальним політичним дискусіям [9]. Ці організації слугують критичними посередниками, перетворюючи академічні дослідження на практичні рекомендації для політиків. Зокрема, США лідирують за кількістю таких центрів, з більш ніж 1 800 установами, за ними йдуть Китай,

Індія та Велика Британія. Ці цифри відображають концентрацію глобальної політичної та економічної влади, що відповідає стратегічним інтересам цих країн [9]. Одним із основних напрямків роботи аналітичних центрів є встановлення порядку денного через цілеспрямовані дослідження та стратегічне поширення результатів. Звіт 2022 року вказує на зростання кількості мереж, де аналітичні центри працюють за кордоном, щоб вирішувати спільні проблеми, такі як міграція, кібербезпека та сталий розвиток. Наприклад, ініціативи, ініційовані європейськими аналітичними центрами, значно вплинули на «зелений» курс Європейського Союзу, зокрема, підкреслюючи важливість декарбонізації та впровадження відновлюваної енергетики [9]. Вплив аналітичних центрів посилюється завдяки їх здатності адаптуватися до цифрових змін. Згідно з звітом, 73 % аналітичних центрів збільшили свою цифрову активність після пандемії, використовуючи вебінари, онлайн-політичні брифінги та соціальні мережі для досягнення різних аудиторій [9]. Цей перехід не лише розширив їх охоплення, але й урізноманітнив їхній вплив, дозволяючи залучати зацікавлені сторони в режимі реального часу. Однак залежність від конкретних джерел фінансування викликає питання щодо можливих упереджень, що ставить під сумнів достовірність їхніх результатів. Що стосується впливу, звіт наводить переконливі приклади того, як аналітичні центри формують глобальні пріоритети. Наприклад, у 2021 році у Великобританії засновано «Раду з Геостратегії», яка вивчає широкий спектр проблем пов'язаних з питаннями безпеки в Євроатлантичному, Індо-Тихоокеанському та Полярному регіонах світу [9]. Організація «On Think Tank» [9] відзначає цей центр як один з найбільш динамічних нових інституцій у сфері стратегічного аналізу, а «Think Tank Alert» [10] станом на 2026 рік активно моніторить як важливого учасника геополітичних дискусій. І це не випадково, адже особливу увагу аналітики цього міжнародного центру приділяють питанням дипломатичного та військового потенціалу Об'єднаного Королівства, його військово-морської сили; розробляють пропозиції, спрямовані на підтримку вільного та відкритого міжнародного порядку, намагаються консолідувати зусилля на питаннях співпраці зі союзниками і партнерами тощо. Так, у лютому 2022 року «Рада з Геостратегій» ініціювала створення тристоронньої комісії з питань висвітлення проблем безпеки у Європі, а на сайті цього аналітичного центру опубліковано карту, яка візуалізує актуальність співпраці між трьома європейськими державами (див. Рис. 1). У матеріалах «мозкового центру» підкреслюється, що Україна стала ключовим елементом стримування російської експансії на європейському континенті, обмежуючи військові можливості Росії й запобігаючи поширенню агресії на інші держави Європи. Увага аналітиків скерована й до оборонних витрат, модернізації збройних сил. Окрему увагу у дослідженнях аналітики «Ради з Геостратегій» приділили геостратегічному розташуванню України, її ролі у регіоні Чорного моря. Контроль над цим регіоном має значний вплив на безпеку транспортних шляхів, енергетичну стабільність та військовий баланс сил, як стверджують експерти. Окрім цього, в аналітичних матеріалах аналітичного центру підкреслюються перспективи інтеграції України до європейських та євроатлантичних безпекових структур тощо.

Тобто британський аналітичний центр «Рада з Геостратегій» займаючись питаннями геополітики, оборони та міжнародної безпеки, центральне місце відводить проблемам формування нової безпекової архітектури Європи. Україна, на думку фахівців, перетворилася на важливого партнера Великої Британії та стала певним гарантом стабільності у Східній Європі. А війна, розв'язана Росією, спонукала переглянути систему міжнародної безпеки в Європі, зазначають фахівці.

Загалом з аналізу звітів випливає, що існує три основні шляхи впливу аналітичних центрів на світову політику, а саме: 1) аналітичні центри виробляють політичні рекомендації, які безпосередньо інформують про прийняття рішень. Наприклад, під час пандемії COVID-19 такі організації, як Інститут Брукінгса та ChathamHouse, впливали на політику охорони

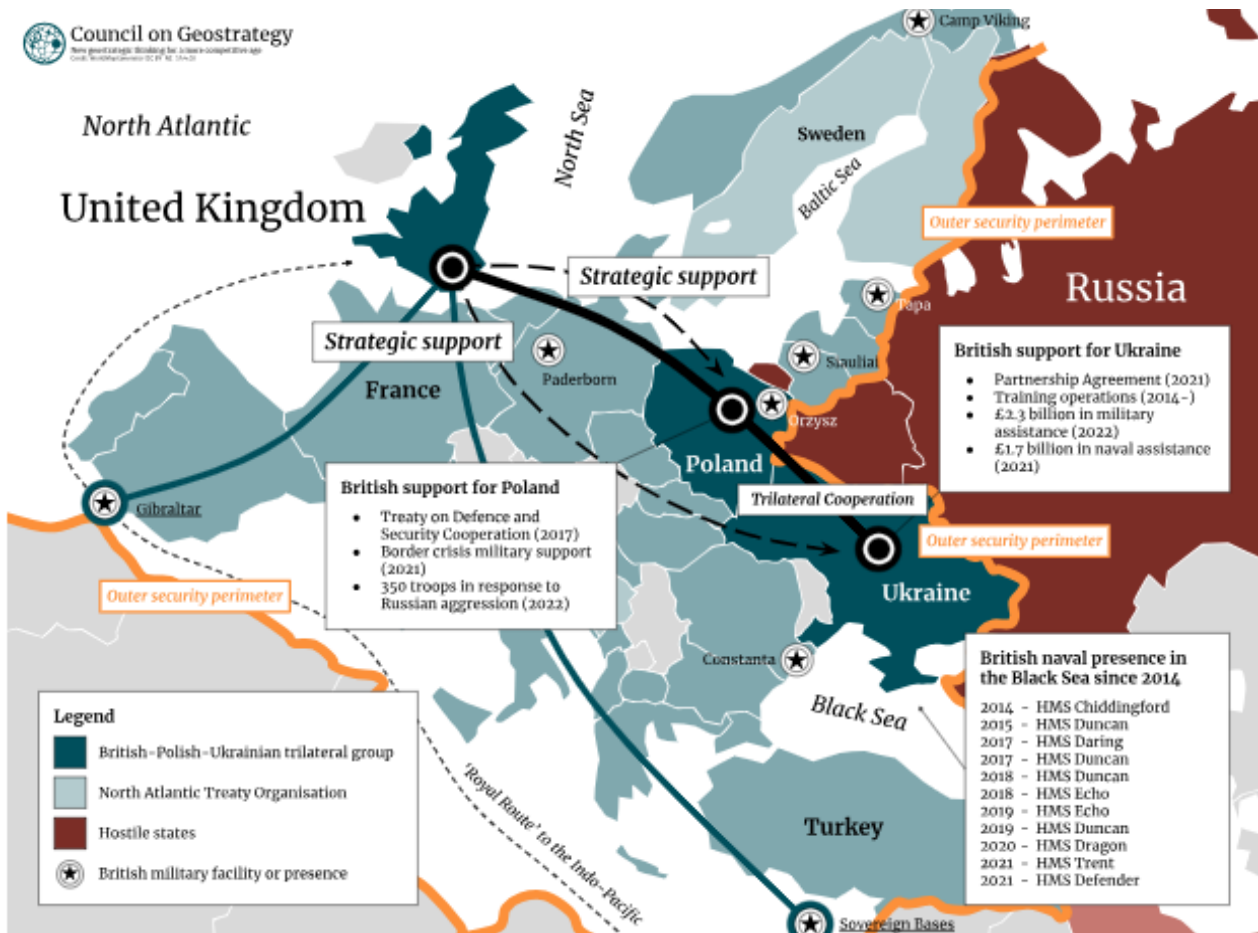

Рис. 1. Стратегічна підтримка Сполученого Королівства [11]

здоров'я; 2) із розвитком цифрових технологій аналітичні центри розширили територію охоплення; 3) аналітичні центри служать форумами для діалогу, об'єднуючи зацікавлені сторони з різних секторів.

Висновки. Міжнародні аналітичні центри – це важливі актори світової політики, які відіграють значну роль у формуванні політичних рішень, стратегій та порядку денного на міжнародній арені. Аналітичні центри – це актори політики, які активно впливають на формування зовнішньополітичних стратегій держав та виступають інструментами державної сили, своєрідною платформою експертних думок та ідей, що формують наративи. Вони часто є своєрідним містком між академічною наукою та практичною політикою. Тобто вони виконують дослідницьку, прогностичну, консультаційну, ідеологічну та комунікаційні функції, адже створені з метою обговорення та просування важливих для суспільно-політичного, економічного, культурного, соціального життя рішення.

Їхній вплив як правило реалізується через підготовку аналітичних доповідей, участь в експертних дискусіях, співпраці з урядовими структурами та міжнародними організаціями, а також через формування суспільно-політичних наративів. Особливо помітною є їхня роль у питаннях формування зовнішньої політики, міжнародної безпеки. Водночас діяльність аналітичних центрів не позбавлена певних особливостей, пов'язаних зокрема з їхнім фінансуванням та політичною залежністю, що може впливати на об'єктивність експертних оцінок. Відповідно міжнародні аналітичні центри виступають важливими елементами сучасної системи міжнародних відносин, поєднуючи експертне знання з практикою політичного управління.

Література:

1. Abelson D., Brooks S., Hua X. *Think Tanks, Foreign Policy and Geo-Politics. Pathways to Influence.* London and New York, 2017. 218 p. URL: <https://www.book2look.com/embed/9781317010654>
2. Abelson D. *Think Tank and U.S. Foreign Policy: An Historical Perspective. U.S. Foreign policy agenda.* Vol. 7, N. 3. URL: https://ciaotest.cc.columbia.edu/olj/fpa/fpa_nov02_abelson.pdf
3. Chatham House. URL: <https://www.chathamhouse.org>
4. Center for Strategic & International Studies (CSIS). URL: <https://www.csis.org/>
5. Council on Foreign Relations. URL: <https://www.cfr.org/>
6. Council on Geostrategy: New geostrategic thinking for a more competitive age. URL: <https://www.geostrategy.org.uk/>
7. Global Solutions: The World Policy Forum. URL: <https://www.global-solutions-initiative.org/think-tanks/>
8. McGann J. 2020 Global Go To Think Tank Index Report. *University of Pennsylvania.* 2021. 376 p. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/2020_Global_Go_To_Think_Tank_Index_Report.pdf
9. Nicolle S., Baertl A., Gilbreath D. Think tank state of the sector 2022. *OpenThink Tank Directory.* October 2022. URL: https://onthinktanks.org/wp-content/uploads/2022/10/OTT_SotS-2022_05.pdf
10. Rankings. *Think Tank Alert.* April 2026. URL: <https://thinktankalert.com/rankings>
11. Rogers J. The trilateral of Poland, Ukraine and the United Kingdom. *Council on Geostrategy: New geostrategic thinking for a more competitive age.* 17 February 2022. URL: <https://www.geostrategy.org.uk/research/the-trilateral-of-poland-ukraine-and-the-united-kingdom/>
12. Royal United Services Institute (RUSI). URL: <https://www.rusi.org/>
13. Stone D. Recycling Bins, Garbage Cans or Think Tanks? Three Myths Regarding Policy Analysis Institutes. *Public Administration.* 85 (2). P. 259–278. URL: https://www.academia.edu/1805911/_Garbage_Cans_Recycling_Bins_or_Think_Tanks_Three_Myths_about_Policy_Institutes_?auto=download
14. The On Thinks State of the Sector Report 2025. State of the Sector 2025. Report Trust in Evidence in Challenging Time. *OTT: A global consultancy and platform for change.* URL: <https://onthinktanks.org/state-of-the-sector-report-2025/>
15. The Trilateral Commission. *Council on Geostrategy: New geostrategic thinking for a more competitive age.* URL: <https://www.geostrategy.org.uk/the-trilateral-commission/>
16. TTCSP Global Go To Think Tank Index Reports. *DSpace.* URL: https://repository.upenn.edu/exhibits/orgunit/think_tanks
17. Маєвська О.М. Класифікація «мозкових центрів» світу: основні підходи. Політичне життя. Вип. 1–2. 2017. <https://jpl.donnu.edu.ua/article/view/4017>
18. Коротков Д. «Thinktanks» як сучасні актори світової політики: боротьба в просторі міжнародної конкуренції. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії.* 2023. № 1 (15). С. 17–30. URL: <https://doi.org/10.29038/2524-2679-2023-01-17-30>
19. Петренко І. Аналітичні центри як суб'єкти формування публічної політики: автореф. дис. ... д-ра політ. наук: 23.00.02; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. К., 2019. 36 с.
20. Ржевська Н. Американські аналітичні центри як суб'єкти прогнозування зовнішньої політики. *Проблеми міжнародних відносин.* 2015. Вип. 10–11. С. 316–332. URL: <https://vmv.kyumu.edu.ua/series/vipusk11-10/23.pdf>
21. Ржевська Н. Історико-теоретичний аналіз «виробництва» інтелектуального простору американськими та транснаціональними аналітичними структурами. *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політол. студії.* 2015. Вип. 7. С. 73–83. URL: https://fps-visnyk.lnu.lviv.ua/archive/7_2016/9.pdf
22. Сенченко М. Мережа американських фондів і «мозкових трестів». *Вісник книжкової палати.* № 5. 2021. С. 26–32.
23. Сенченко М., Сенченко О., Гастинщиков В. *Мозкові центри країн світу.* К.: Персонал, 2016. 277 с.
24. Стройко Т. Що таке ThinkTank? 25 червня 2025. *InternationalLibertyInstitute.* URL: <https://www.ilibertyinstitute.org/articles/shho-take-think-tank>

References:

1. Abelson D., Brooks S., Hua X. *Think Tanks, Foreign Policy and Geo-Politics. Pathways to Influence.* London and New York, 2017. 218 p. Retrieved from: <https://www.book2look.com/embed/9781317010654>
2. Abelson D. *Think Tank and U.S. Foreign Policy: An Historical Perspective.* *U.S. Foreign policy agenda.* Vol. 7, N. 3. Retrieved from: https://ciaotest.cc.columbia.edu/olj/fpa/fpa_nov02_abelson.pdf
3. Chatham House. Retrieved from: <https://www.chathamhouse.org>
4. Center for Strategic & International Studies (CSIS). Retrieved from: <https://www.csis.org/>
5. Council on Foreign Relations. Retrieved from: <https://www.cfr.org/>
6. Council on Geostrategy: *New geostrategic thinking for a more competitive age.* Retrieved from: <https://www.geostrategy.org.uk/>
7. Global Solutions: The World Policy Forum. Retrieved from: <https://www.global-solutions-initiative.org/think-tanks/>
8. McGann J. 2020 Global Go To Think Tank Index Report. *University of Pennsylvania.* 2021. 376 p. Retrieved from: https://razumkov.org.ua/uploads/2020_Global_Go_To_Think_Tank_Index_Report.pdf
9. Nicolle S., Baertl A., Gilbreath D. *Think tank state of the sector 2022.* *OpenThink Tank Directory.* October 2022. Retrieved from: https://onthinktanks.org/wp-content/uploads/2022/10/OTT_SotS-2022_05.pdf
10. Rankings. *Think Tank Alert.* April 2026. Retrieved from: <https://thinktankalert.com/rankings>
11. Rogers J. *The trilateral of Poland, Ukraine and the United Kingdom.* *Council on Geostrategy: New geostrategic thinking for a more competitive age.* 17 February 2022. Retrieved from: <https://www.geostrategy.org.uk/research/the-trilateral-of-poland-ukraine-and-the-united-kingdom/>
12. Royal United Services Institute (RUSI). Retrieved from: <https://www.rusi.org/>
13. Stone D. *Recycling Bins, Garbage Cans or Think Tanks? Three Myths Regarding Policy Analysis Institutes.* *Public Administration.* 85 (2). P. 259–278. Retrieved from: https://www.academia.edu/1805911/_Garbage_Cans_Recycling_Bins_or_Think_Tanks_Three_Myths_about_Policy_Institutes_?auto=download
14. *The On Thinks State of the Sector Report 2025.* State of the Sector 2025. Report Trust in Evidence in Challenging Time. *OTT: A global consultancy and platform for change.* Retrieved from: <https://onthinktanks.org/state-of-the-sector-report-2025/>
15. The Trilateral Commission. *Council on Geostrategy: New geostrategic thinking for a more competitive age.* Retrieved from: <https://www.geostrategy.org.uk/the-trilateral-commission/>
16. TTCSP Global Go To Think Tank Index Reports. *DSpace.* Retrieved from: https://repository.upenn.edu/exhibits/orgunit/think_tanks
17. Maievska, O. M. (2017). *Klasyfikatsiia “mozkovykh tsentriv” svitu: osnovni pidkhody* [Classification of “think tanks” in the world: Main approaches]. *Politychne zhyttia*, (1–2). Retrieved from <https://jpl.donnu.edu.ua/article/view/4017> [in Ukrainian].
18. Korotkov, D. (2023). “Think tanks” yak suchasni aktyory svitovoi polityky: borotba v prostori mizhnarodnoi konkurentsii [Think tanks as modern actors of world politics: Struggle in the space of international competition]. *Mizhnarodni vidnosyny, suspilni komunikatsii ta rehionalni studii*, 1(15), 17–30. Retrieved from <https://doi.org/10.29038/2524-2679-2023-01-17-30> [in Ukrainian].
19. Petrenko, I. (2019). *Analitychni tsenyry yak subiekty formuvannia publichnoi polityky* [Think tanks as subjects of public policy formation] (Extended abstract of Doctor’s thesis). Taras Shevchenko National University of Kyiv. [in Ukrainian].
20. Rzhavska, N. (2015). *Amerykanski analitychni tsenyry yak subiekty prohnozuvannia zovnishnoi polityky* [American think tanks as subjects of foreign policy forecasting]. *Problemy mizhnarodnykh vidnosyn*, (10–11), 316–332. Retrieved from <https://vmv.kymu.edu.ua/series/vipusk11-10/23.pdf> [in Ukrainian].
21. Rzhavska, N. (2015). *Istoryko-teoretychnyi analiz “vyrobnytstva” intelektualnogo prostoru amerykanskymy ta transnatsionalnymy analitychnymy strukturamy* [Historical and theoretical analysis of the “production” of intellectual space by American and transnational analytical structures]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriia filosofsko-politolozhichni studii*, (7), 73–83. Retrieved from https://fps-visnyk.lnu.lviv.ua/archive/7_2016/9.pdf [in Ukrainian].
22. Senchenko, M. (2021). *Merezha amerykanskykh fondiv i “mozkovykh trestiv”* [Network of American foundations and think tanks]. *Visnyk Knyzhkovoï palaty*, (5), 26–32. [in Ukrainian].

23. Senchenko, M., Senchenko, O., & Hastynshchykov, V. (2016). *Mozkovi tsentry krain svitu* [Think tanks of the countries of the world]. Kyiv: Personal. [in Ukrainian].

24. Stroiko, T. (2025, June 25). *Shcho take think tank?* [What is a think tank?]. International Liberty Institute. Retrieved from <https://www.ilibertyinstitute.org/articles/shho-take-think-tank> [in Ukrainian].

Olha Anisimovych-Shevchuk, Svitlana Matviienkiv. The role of international think centres in forming contemporary world politics

The main content of international think tanks is identified, the features of their functioning are noted. The study focuses on the role of “think tanks” that develop policy strategies for both international structures and states and individual political figures. The purpose of this study is to determine the role of international think tanks in the processes of forming modern world politics. The object of the study is the leading international think tanks (Brooklyn Institute, Center for Strategic and International Studies, Council on Foreign Relations, Atlantic Council, Carnegie Endowment for International Peace, International Institute for Strategic Studies, Council on Geostategies and others). The research methods are based on the use of system analysis, comparative-historical approach, content analysis method and case study (document analysis, study of graphic and text information, etc.). Their significant role in the formation of foreign policy, international security is determined, because they are important elements of the modern system of international relations, combining expert knowledge with the practice of political management. They are able to professionally identify and formulate contemporary problems, as well as communicate with governments, international organizations and civil society. That is, international think tanks are a kind of bridges between academic science and practical politics, seeking to influence the content of politics, political processes, shape the agenda through targeted research and strategic dissemination of results, and engage in advocacy. Accordingly, the study emphasizes that international think tanks perform research, forecasting, consulting, ideological and communication functions, as they are created to discuss and promote important decisions in all areas of socio-political, economic, and security life of a modern globalized society.

Key words: *international think tanks, world politics, global processes, agenda setting, foreign policy.*

Відомості про авторів:

Анісімович-Шевчук Ольга – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політології та міжнародних відносин, Інститут гуманітарних та соціальних дисциплін Національного університету «Львівська політехніка».

Матвієнків Світлана – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук факультету історії, політології і міжнародних відносин, Карпатський національний університет імені Василя Стефаника.

Дата першого надходження статті до видання: 20.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 10.04.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 27.05.2026